

Kürtler arasında düşmanlıktan dostluğa yeni bir yol

FEHİM TAŞTEKİN

Dünya / 18/10/2014

Yeni bir sayfa açılıyor: Güney Kürdistan Parlamentosu 15 Ekim'de 10 saatlik tartışmanın ardından Rojava'nın tanınması ve her türlü yardımın yapılmasını öngören bir tasarayı kabul etti. Oturumda vekiller karar resmi gazetede yayımlanır yayımlanmaz Rojava'ya silah gönderilmesi gerektiğini vurguladı.

Kobani'ye yönelik IŞİD saldırıları Kürt cephesinde siyasi iklimi de etkiledi. Kobani bir yanıyla Kürt'ün Kürt'le imtihanına dönüştü. Birkaç gündür Rojava-Başur yani Batı ve Güney Kürdistan hattında önemli gelişmeler yaşanıyor.

Malum son iki senede Kürtler arasında ciddi restleşmeler oldu; bir tarafta Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi (IKBY) Başkanı Mesut Barzani ve onun desteklediği Suriye Kürt Ulusal Konseyi (KUK), diğer tarafta Demokratik Birlik Partisi (PYD) dahil Rojava'daki özerklik hareketinde yer alan siyasi, sosyal ve kültürel örgütlerin çatı kuruluşu Demokratik Toplum Hareketi (TEV-DEM). İş Rojava'ya ambargo dayatılmasına kadar vardı.

Şimdi yeni bir sayfa açılıyor: Güney Kürdistan Parlamentosu 15 Ekim'de 10 saatlik tartışmanın ardından Rojava'nın tanınması ve her türlü yardımın yapılmasını öngören bir tasarayı kabul etti. Oturumda vekiller karar resmi gazetede yayımlanır yayımlanmaz Rojava'ya silah gönderilmesi gerektiğini vurguladı. (Daha önce Kobani namına silahlar Cezire Kantonu'na gönderildi.) Tasarı Rojava'daki özerkliği reddeden Barzani ve KUK üzerindeki baskıyı da artırmış oldu. Güneydeki hava zaten Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) ve Goran Hareketi'nin bastırmasıyla Rojava lehine dönmüştü. Şengal'den sonra Erbil'e dayanan IŞİD'e karşı YPG ve HPG'nin Peşmergeye omuz vermesi de Rojava'ya karşı PKK nedeniyle konulan rezervlerin daha fazla masada tutulması zorlaştı.

Parlamentodaki oturuma paralel olarak Dohuk'ta Barzani'nin ev sahipliğinde PYD Eşbaşkanı Salih Müslim, TEV-DEM Yönetim Kurulu Üyesi Eldar Halil ve KUK temsilcileri düşmanlıkları bitirmek üzere masaya oturdu.

KOMİTE ÇÖZÜM BULACAK

Toplantıda Kobani'ye yapılacak yardımların yanı sıra KUK'un Cezire, Kobani ve Afrin şeklinde üç kantondan oluşan Rojava özerk yönetimine katılmasını temin için ortak bir komite kuruldu. KUK ve TEV-DEM'den üçer temsilcinin yer aldığı komite bir çözüm planı ortaya koyacak. Barzani'nin "Artık ayrılık istemiyorum, anlaşmadan masadan kalkmayın" dediği aktarılıyor. Daha önce KUK'la yürütülen müzakereleri ve Erbil Anlaşması'nın perde arkasını Eldar Halil ile Kamışlı'da konuşmuştum. Son gelişmeleri de TEV-DEM'in bir diğer yönetim kurulu üyesi Dr. Nasır Hacı Mansur'a sordum. Edindiğim bilgiler ışığında iki tarafın yaklaşımları ve tercihleri arasındaki farklılıkları şöyle sıralayabiliriz:

* KUK'a bağlı partiler genelde Rojava'da Güney Kürdistan'daki gibi federatif bir yapıdan yana. Abdullah Öcalan'ın yol haritasını izleyen TEV-DEM'in tercihi ise demokratik özerklik.

* KUK, şu anda 14 partinin katıldığı kanton yönetimlerinde yüzde 50 pay istiyor. 11 Temmuz 2012'de Erbil Anlaşması çerçevesinde oluşturulan Kürt Yüksek Konseyi ile böyle bir paylaşım öngörülmüştü. Ama Erbil Anlaşması yürümedi. TEV-DEM ise KUK'a iki seçenek sunuyor: 'Gücün oranında gel yönetime katıl. İlla da muhalefette kalmak istiyorsan önce özerk yönetimi tanı.'

* KUK yine KDP ile KYB'nin ayrı ayrı Peşmerge gücüne sahip olduğu Güney Kürdistan'daki gibi Rojava'da Halk Savunma Birlikleri'ne (YPG) paralel kendi silahlı gücüne izin verilmesini şart koşuyordu. TEV-DEM ise YPG'nin tek güç olarak kalmasını ve diğer partilerin söz sahibi olacağı bir askeri konsey oluşturulmasını öneriyordu. Ancak YPG başka halkların da katılımıyla büyük bir güce dönüşünce KUK tutumunu değiştirmek zorunda kaldı. KUK şimdi katılım için PKK'nin Suriye'deki silahlı kolu olduğu gerekçesiyle YPG'nin isminin 'Kürdistan Koruma Birlikleri' olarak değiştirilmesini şart koşuyor. Daha önce isim değiştirmeye itiraz etmeyen TEV-DEM ise şimdi YPG'nin hem Rojava hem uluslararası alanda kabul gördüğünü belirtip buna karşı çıkıyor.

Barzani, KUK'a Duhok yakınlarında bir askeri eğitim kampı tahsis etmiş, burada birkaç bin kişi eğitilmiş ama Rojava'ya gönderilememişti. KUK "5 bin silahlı gücümüz var" derken Hacı Mansur kamptakilerin sayısının 500'ü aşmadığını söylüyor. Peşmerge Komutanlığı ise eğitilen 3 bin kişiden bahsediyor. Araplar, Süryaniler, Ermeniler ve Çeçenlerin de katıldığı YPG'nin savaşçı sayısı ise 45 bini aştı.

BARZANİ VE KDP İSTİHBARATININ ROLÜ

Burada KUK'un Rojava yönetimine katılmamasının perde arkası için bir parantez açmak istiyorum. TEV-DEM'e göre KUK Rojava'yı idare eden komitelere kadro sunmadığı için Erbil Anlaşması hayata geçirilemedi. KUK'a göre ise PYD her şeyi tekeline aldı ve siyasi faaliyet yürütmelerine izin vermedi. Bu tartışmaya girmeden önce temelde not edilmesi gereken iki nokta var: Diğer Kürt grupların sürece katılmamasının birincil nedeni PKK'nin Suriyeli kadrolarının bu hareketin çekirdeğinde yer alması ve Öcalan'ın çizdiği yol haritasını benimsenmiş olması. İkinci neden PYD ve müttefikleri ne rejim ne de diğer silahlı muhalif güçlerin yanında yer aldı. Üçüncü yolu izleyen bu cephe silahlı kalkışmayı reddeden Suriye Demokratik Değişim İçin Koordinasyon Kurulu şemsiyesi altında kalmayı tercih etti. KUK ise İstanbul merkezli Suriye Ulusal Koalisyonu ile birlikte hareket etti. Daha spesifik nedenlere gelince; geçen ay Kamışlı'da sohbet ettiğim Eldar Halil, meselenin PYD/TEV-DEM cephesinden görünüşünü şöyle anlatmıştı:

"Biliyorsunuz KUK ile birlikte Kürt Yüksek Konseyi'ni oluşturmuştuk. 10 üyeli konseyde üyeliklerin yarısı KUK'a verildi. Amaç süreci birlikte yönetmekti. Ben bireysel olarak onları bu işi katmak için çok uğraştım. Ama çalışmadılar, toplantılara gelmediler. Her zaman büyük bir gücü arkasına alıp yürümeye alışmışlar. 'Şu adımı atalım' diyorlardı, önümüze olmaları koyuyorlardı. Asayiş, YPG ve eğitim meselesinde işbirliğine yanaşmadılar. Ya onlar gibi olacaktık ya da çalışacaktık. Onlar ise bütün

umutlarını Barzani ve İstanbul'daki Suriye Ulusal Koalisyonu'na bağlamıştı. Bu yönetimi oluşturuncaya kadar hiçbir emekleri olmadı, yine de onları katmaya çalıştık. Onlardan 5 parti tekrar bize geldi. Bazıları da dışarda kaldı. Dışarda kalanlar da İstanbul'daki SUK ve Barzani'nin talimatıyla hareket ediyor. Kendilerini karşı cephe olarak sunuyorlar. İki senedir IŞİD ile savaş halindeyiz ama onlar hala bizi suçluyor. Kobani savaşına kadar da IŞİD'i bir kez eleştiriyorlarsa bizi 10 kez eleştiriyorlardı."

KUK içindeki 4 parti geçen nisanda kendilerini feshederek Suriye Kürdistan Demokrat Partisi'ni kurmuştu. Partinin liderliğine önceliklerin aksine Rojava'da yaşayan Suud Mela getirilmişti. Bu şekilde PYD'nin "Liderleri bile burada yaşamıyor, Erbil ya da İstanbul'da keyif sürüyorlar" suçlaması bertaraf edilmiş oldu.

Peki Suud Mela ile sahada bir değişiklik oldu mu? Halil'e göre hayır:

"Suud'un başkan olmasından sonra burada büro açtılar. Etraflarında bir kaç kişi var. Ama çalışmıyorlar. Suud Mela iyi bir insandır, yurtseverdir. Fakat kendi başına hareket edemiyor. Örgütü Barzani ve KDP istihbaratına bağlı. Yine de onlara müdahale etmiyoruz. Bir yıl önce Erbil'e gittim, 12 gün kaldım. Amacımız ittifak yapmaktı. 12 gün boyunca sürekli görüştük. Şartları şuydu: Güney Kürdistan'daki gibi iki ordu olacak. Bir yanda YPG diğer yanda KDP'nin peşmergesi. Oradaki yanlıştı, birbirlerinden binlerce insanı öldürdüler. 'Biz bunun Rojava'da da olmasına izin vermeyiz. Gelin istediğiniz sayıyla YPG'ye katılın. Sayınız çoksa YPG sizin kontrolünüze geçer. Eğer YPG ismi sorunsa değiştirelim' dedik. 'Özerk yönetim için gelin birlikte çalışalım' dedik. Bazı şartları vardı ama ahlaki bulmadık. 'Diğer küçük partileri bırakın bizimle ittifak kurun' dediler, reddettik. Bunlar Barzani ve Türkiye'den onay olmadan adım atmaz."

İÇERİDEN BİR BAKIŞ: KİMİN GÜCÜ NE KADAR?

Kobani Kürtler açısından ayrı hareket etmek için bahanelere sarılmayı güçleştirdi. Çembere alınmış Rojava'da sıradan insanların sorduğu soru şu: Zor zamanda kim bizimle, halkın sorunlarıyla kim ilgileniyor ve halkı kim koruyor? Sahada PYD ve YPG büyürken Erbil ya da İstanbul'dan siyaset yapanların var olan tabanı da eriyor. Amude'de Cezire Kantonu Meclis Eşbaşkanları Nezire Gavuriye ve Hakem Halo'ya yönetime katılmayanların halk desteğini sormuştum. Gavuriye "Meclis çalışmalarına 14 siyasi parti katılıyor. 101 üyeli bir meclis. Halkın çoğunluğu temsil ediliyor" demişti. Hakem Halo ise şunları söylemişti: "Sayı olarak katılmayanlar meclistekiler kadar ama temsil gücü yüzde 10'u geçmez. Suriye devrimine farklı bakıyorlar. Suriye krizinin kısa sürede biteceğini, Libya gibi olacağını düşünüyorlardı. Dış müdahaleyi umut ettiler ve içerde çok çalışmadılar. Kendilerini örgütleyemediler. Daha çok dışarda çalışmalar yürüttüler. Halktan uzak kaldılar. Demokratik özerklik projesini o zaman 9 partiden oluşan Kürt Ulusal Konseyi ile birlikte hazırlamıştık. Ancak onlar özerkliğin ilanından bir gün önce dışarıdaki bağlantıları ve özel hesaplarından dolayı çekildiler. Sonradan bu partilerden beşi yönetime katıldı. Suriye Kürt Sol Partisi, Suriye Demokrat Sol Parti, Suriye Kürt Demokrat Partisi, Demokratik Barış Partisi, Kürdistan Demokrat Parti (El Parti)... Diğerlerine de çağrı yapıyorum, gelsinler, kapı açıktır. KDP-S liderlerinin girmesine yönelik her hangi bir karar yok, Suud Mela burada. Bizimle oturmayı bile kabul etmiyorlar. Parçalanmamak için kongreye bile gidemiyorlar. Sözde partiler birleşti ama herkes kendi payını istiyor. Bu partilerin kararları kantonun dışında alınıyor. İçeride ve dışarıda bu yönetimi yıkmaya çalışıyorlar."

TREN KAÇIYOR

Şimdi Rojava treni kaçıyor. Duhok toplantısı bu trene binmek için önemli bir fırsat. Dışarıda kaldıkları sürece Rojava ile aralarındaki mesafe uzuyor. Böylesi bir katılım PYD'nin de uluslararası alanda kabul edilebilirlik kapasitesini arttırabilir. Bu katılım 'Rojava bir Öcalan cumhuriyeti' algısını da değiştirebilir.

(<https://plus.google.com/111139069635417829913>)